

015480 / 1924 / 25
III

1091

SPRAWOZDANIE

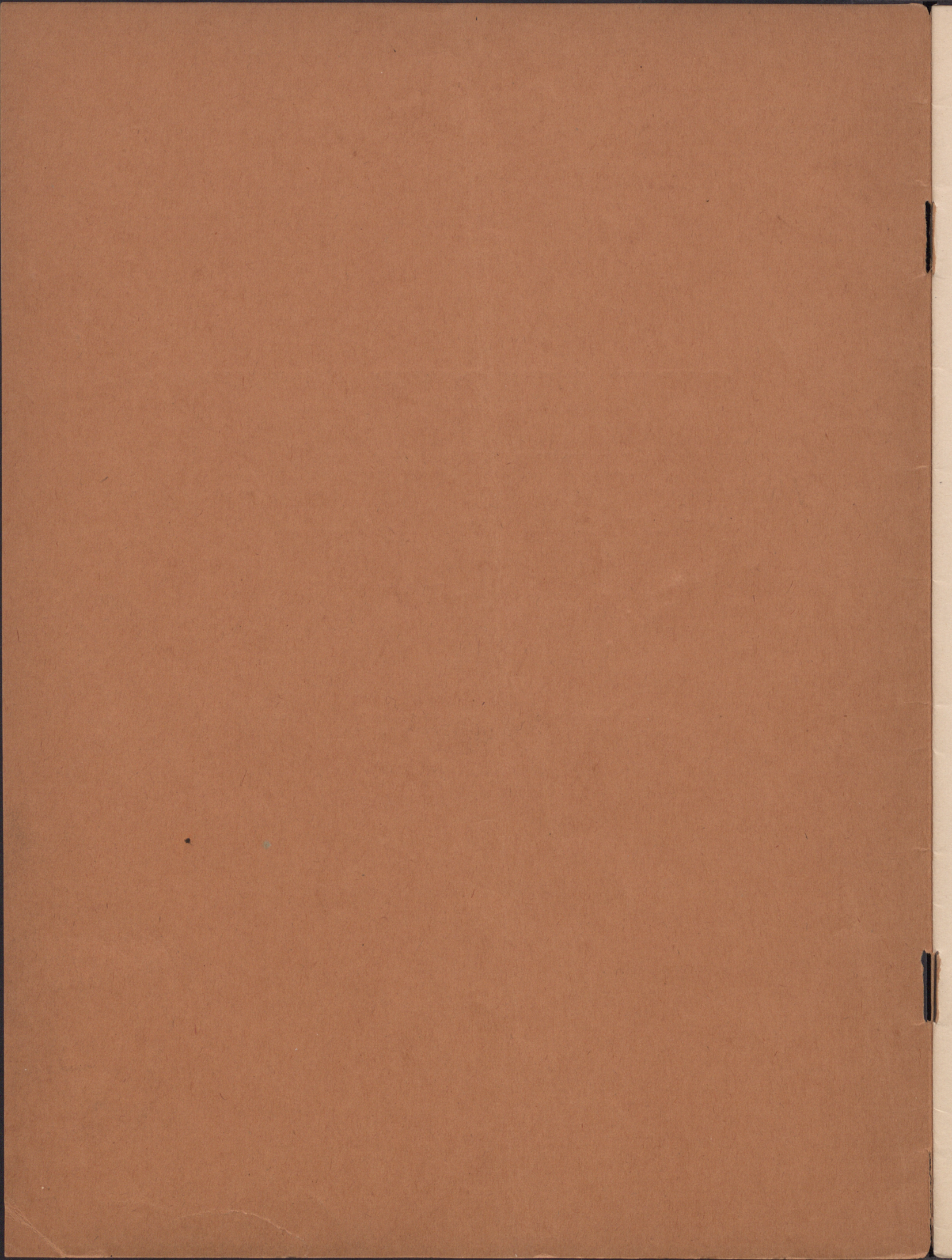
ADMINISTRACYJNE

**Wydziału Powiatowego
powiatu brodnickiego**

za czas

od 1. 1. 1924 r. do 31. 12. 1925 r.

1091

Sprawozdanie Administracyjne Wydziału Powiatowego pow. brodnickiego

za czas

od 1. 1. 1924 r. do 31. 12. 1925 r.

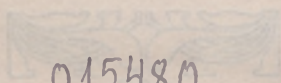
Zwierząt domowych naliczono: koni 11,235, bydła rogatego 5, owiec 16,816, trzody chlewniej 31,465. Liczba gmin wiejskich powiększyła się w roku 1925 o trzy gminy i to kosztem obszarów dworskich Gieczoniczka, Świercayny i Sz. Kruszyny, które z mocy rozporządzenia Rady Ministrów przegminowane zostały na gminy wiejskie o tej samej nazwie. Przegminowanie to było konieczne i nastąpiło z powodu utworzenia przez Urząd Ziemiński z wymienionych majątków ziemskich osad o wielkości mieszczącej 50 do 60 mórg obszarów, na których osiedlili się Polacy; przeważnie były ochotnicy Wojsk Polskich. Powyższe dane statystyczne, oparte na spisie ludności z 1. 10. 21. r., dają nie zupełnie już ścisłe. Stosunek mieszkańców pod względem narodowości napewno jest inny jak w dniu 1. X. 21. r. a mianowicie już zanikł się na korzyść polskości, gdyż w czasie od 1. X. 21. r. do teraz przeważna część Niemców wyemigrowała do Niemiec, miejsca ich zajęli Polacy po części reemigranci z Niemiec, którzy tam opłowiali na rzecz Polski.

Dnia 22 czerwca 1924 r. zwiędła miasto Brodnica z okazji poświęcenia sztabu 67 pułku piechoty Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Stanisław Wojciechowski. Ludność miasta i powiatu dołożyła wszelkich starań by Wysokiemu Gościowi — Dostojnikowi Rzeczypospolitej — okazać swe przywiązanie i miłość

Wydział Powiatowego pow. Prodnickiego
Sprawozdanie Administracyjne

2830 83

od 1. 1. 1924 r. do 31. 12. 1925 r.

015480

III

Stosownie do § 127 ordynacji powiatowej przedkłada Wydział Powiatowy Sejmikowi Powiatowemu sprawozdanie administracyjne za lata 1924 i 1925.

I. Ogólne.

Objętość powierzchni powiatu wynosi 106,149 ha czyli 19,87 mil. kwadr. W powiecie znajdują się trzy miasta: Brodnica, Lidzbark i Górzno, 98 gmin wiejskich i 44 obszarów dworskich. Miasta obejmują 4494,60,24 ha a gminy i obszary dworskie 101614,89,40 ha. Kwota czystego podatku gruntowego wynosi na cały powiat 583,623,75 mk. czyli przeciętnie 5,69 mk. od ha. Podatkowi gruntowemu podlegają 99731,23,93 ha z 561,005,40 mk. czystego dochodu gruntowego. Gruntem należącym do kościołów, szkół i probostw nie będzie wymierzany podatek gruntowy. Grunta te obejmują 28,68,66 ha [z 22618,55 mk. czystego dochodu gruntowego. Na drogi publiczne przypada 2.181,80,40 ha.. na wody 335,2809 ha. a na zabudowane zagrody poszczególnych gospodarstw 992,50,92 ha. Liczba mieszkańców powiatu wynosi wedle ostatniego spisu ludności z dnia 1. X. 21. roku 61.257 dusz. Z liczby tej jest 50.774 mieszkańców narodowości polskiej 10.683 mieszkańców narodowości niepolskiej. Na miasta przypada 11 936 a na wsie 49.321 dusz. W stosunku do roku 1910 zmniejszyła się liczba ludności o 885 osób.

Zwierząt domowych naliczono:

Koni 11,235, bydła rogatego 31.495, owiec 16.816, trzody chlewnej 31.465.

Liczba gmin wiejskich powiększyła się w roku 1925 o trzy gminy i to kosztem obszarów dworskich Gorczeniczka, Swierczyny i Sz. Kruszyny, które z mocy rozporządzenia Rady Ministrów przegminowane zostały na gminy wiejskie o tej samej nazwie. Przegminowanie to było konieczne i nastąpiło z powodu utworzenia przez Urząd Ziemiński z wymienionych majątków ziemskich osad o wielkości mniejwięcej 50 do 60 mórg obszaru, na których osiedlili się polacy, przeważnie były ochotnicy Wojsk Polskich. Powyższe dane statystyczne, oparte na spisie ludności z 1. 10. 21. r., dzisiaj nie zupełnie są już ściśle. Stosunek mieszkańców pod względem narodowości napewno jest inny jak w dniu 1. X. 21 r. a mianowicie już zmienił się na korzyść polskości, gdyż w czasie od 1. X. 21. r. do teraz przeważna część Niemców wyemigrowała do Niemiec, miejsca ich zajęli Polacy po części reemigranci z Niemiec, którzy tam optowali na rzecz Polski.

Dnia 22. czerwca 1924 r. zwiedził miasto Brodnica z okazji poświęcenia sztandaru 67 pułku piechoty Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Stanisław Wojciechowski. Ludność miasta i powiatu dołożyła wszelkich starań by Wysokiemu Gościowi — Dostojnikowi Rzeczypospolitej — okazać swe przywiązanie i miłość

do Ojczyzny. Dzień wymieniony wykorzystano również dla położenia kamienia węgielnego pod budowę kaplicy na cmentarzu wojskowym, wykończonej w końcu roku sprawodawczego przez miasto Brodnica. Lata 1924 i 1925 były nader ciężkie dla Powiatowego Związku Komunalnego i obywateli pod względem finansowym. Wywołane to zostało wskutek zaprowadzonej przez ówczesnego Ministra Skarbu p. Władysława Grabskiego sanacji Skarbu Państwa i wprowadzenia w obieg złoto-polskiego jako środka płatniczego, która od obywateli — zwłaszcza rolników — wymagała wielkich nakładów pieniężnych z tytułu podatków bezpośrednich i nowowprowadzonych pośrednich (jak podatku majątkowego, daniny lasowej i t. p.) Przyczyniły się do tego i stosunkowo niskie ceny płodów rolniczych w stosunku do cen niezbędnych w rolnictwie sprzętów rolniczych i towarów tekstylnych (przemysłowcy i kupiectwo kalkulacje cen dokonywali według walut zagranicznych — szczególnie dolara lub franka szwajcarskiego) jak również braku pożyczek i bardzo wysokich odsetek, które dochodziły do 3 proc. w stosunku miesięcznym. Zaznaczyć wypada, że o pożyczkach długoterminowych w tych czasach wogóle nie było można myśleć. Podatnicy wobec takiego stanu rzeczy nie byli w możności terminowo na rzecz Powiatowego Związku Komunalnego uiszczających opłat a ostatnio wymieniony, niechcąc na szwank narażać egzystencji obywateli, zmuszony był udzielać im długoterminowych delacji. W następstwie tego Powiatowy Związek Komunalny walczył z niemiernymi trudnościami finansowymi, które doszły do tego stopnia, że Powiatowy Związek Komunalny przez pewien okres czasu nie był w możności swym pracownikom (urzędnikom, funkcjonariuszom i robotnikom), którzy w stosunku do wówczas panującej drożyzny źle byli opłacani, w terminach płatności wypłacać pensje i zasługi. Przy końcu roku 1925 dało się odczuć znaczne polepszenie w tym kierunku.

W sierpniu 1925 r. z powodu upływu czasu trwania kadencji dotychczasowego Sejmiku Powiatowego zarządzono nowe wybory do Sejmiku Powiatowego, które się odbyły 22. listopada tegoż roku. Sukces przy wyborach, odniosło Stronnictwo Ludowe Piast, które na 40 członków Sejmiku Powiatowego przeprowadziło 16 swych kandydatów.

W wyborach uzyskali mandatów:

Polskie Stronnictwo Ludowe Piast 16, Chrześc. Nar. Stron. Roln. 2, Nar. Partja Rob. 7, Polska Partja Socjal. 3, Niemcy 3, Zblok. lista polska 3, Klub obywatelski 4, Blok Rolniczy 2.

Imienny spis członków Sejmiku Powiatowego jest wykazany pod nr. XIV. niniejszego sprawozdania.

Nowowybrany Sejmik Powiatowy w urząd wprowadzony został w roku 1926.

II. Starosta i Deputowani.

Na czele administracji powiatowej stoi od czasu przejęcia powiatu przez władze polskie starosta p. Władysław Olszewski. Deputowanymi powiatu są pp. Dr. Konrad Siudowski z Przydatek i Kazimierz Powałowski z Brodnicy, dawniej Dzierzno. W czasie urlopów wypoczynkowych p. Starosty zastępuje starostę I. deputowany p. Dr. Siudowski.

III. Sejmik Powiatowy.

W skład Sejmiku Powiatowego, którego wybór się odbył dnia 20. XI. 21 r., wchodzi pp.:

Grązawski z Brodnicy, Bizan z Brodnicy, Karbowski z Brodnicy, Jerzykiewicz

z Brodnicy, Słoszewski z Brodnicy, Rochon z Lidzbarka, Powalowski z Lidzbarka, Jakubowski z Górzna, Wawrowski z Mszana, Wilamowski z Płachot, Stachowski z Wymokłych, Gaca z Wrock, Oszałdowski z Jabłonowa, Czechowski z Lembarga, Siebers z Kruszyn, Ciemiński z Jabłonowa, Jahnke z Brudzew, Goertz z Lembarga, Rohde z Jabłonowa, Zakrzewski z Nieżywiecia, Kernstein z Karbowa, Mathoes z Gutowa, Dziegielewski z Bachotka, Szulwic z Polskiego Brzozia, Cichocki z Zbiczna, Miłoszewski z Pokrzydowa, Rochowski z Polskiego Brzozia, Truszczyński z Kowalik, Piński z Miesiączkowa, Menczyński z Małego Leźna, Grabowski z Grążaw, Mieczkowski z Ciborza, Czajkowski z Belku, Robiński z Opalenicy, Zurawski z Cieląt, Gołębiwski z Brudzew, Rożański z Brodnicy i Tessar z Lidzbarka. Dwuch ostatnio wymienionych członków Sejmiku Powiatowego wprowadzono w urząd 1924 r. i to p. Rożańskiego w miejsce p. Michnowskiego z Brodnicy i p. Tessara w miejsce p. Etterera z Lidzbarka.

Posiedzeń Sejmiku Powiatowego odbyło się:

W roku 1924 trzy, i to 21 marca, 18 listopada i 19 grudnia.

W roku 1925 cztery, i to 3 kwietnia, 8 lipca, 15 września i 29 października.

IV. Wydział Powiatowy.

Wydział Powiatowy, w którego skład wchodzi w roku 1921 na okres czteroletni wybrani pp.: Dr. Siudowski, obywatel ziemski z Przydatek, Jerzykiewicz, burmistrz z Brodnicy, Powalowski, kupiec z Lidzbarka, Robiński obywatel ziemski z Opalenicy, Wiśniewski, rolnik z Grążaw i przedsiębiorca budowlany Słoszewski z Brodnicy, zgromadził się 16 razy w roku 1924 i 13 razy w roku 1925.

Jak wynika z dzienników podawczych załatwiono w Wydziale Powiatowym w latach sprawozdawczych 30667 spraw a mianowicie 13739 spraw w roku 1924 i 16928 spraw w roku 1925.

Spraw spornych przedłożono Wydziałowi Powiatowemu celem rozstrzygnięcia w roku 1924 — 5 spraw, w roku 1925 — 2 sprawy.

Z tych załatwiono: w roku 1924 — 5 spraw, w roku 1925 — 2 sprawy.

Ogólnie przedłożono Wydziałowi Powiatowemu celem powzięcia decyzji 432 spraw w roku 1924, a 358 spraw w roku 1925.

Z tych dotyczyło:

1) Gmin wiejsk. i obsz. dworsk.	w r. 1924 spraw	10,	w r. 1925 spraw	13
2) Gminno ubogich	w r. „ „	14,	w r. „ „	24
3) Policję łowiecką	w r. „ „	7,	w r. „ „	4
4) Spraw podatkowych	w r. „ „	28,	w r. „ „	23
5) Policję budowlaną	w r. „ „	3,	w r. „ „	10
6) Spraw personalnych	w r. „ „	27,	w r. „ „	29
7) Rozporządzeń policyjnych	w r. „ „	—	w r. „ „	2
8) Spraw dyscyplinarnych	w r. „ „	1,	w r. „ „	2
9) Kasy Oszczędności i Kom.	w r. „ „	17,	w r. „ „	7
10) Spraw drogowych	w r. „ „	44,	w r. „ „	34
11) Spraw położnych	w r. „ „	2,	w r. „ „	3
12) Spraw ubezp.	w r. „ „	2,	w r. „ „	4
13) Admin. wójtostw	w r. „ „	9,	w r. „ „	21
14) Koncesji na wyszynk.	w r. „ „	15,	w r. „ „	—
15) Innych spraw	w r. „ „	254,	w r. „ „	182
	razem „	432,	razem „	358

V. Urzędnicy Wydziału Powiatowego.

A. Biuro Wydziału Powiatowego.

1. Naczelný sekr. Wydziału Powiatowego Talaška
2. sekretarz „ „ Bachorski
3. „ „ „ Karczewski
4. asystent „ „ Ronowski
5. „ „ „ Langowski
6. „ „ „ Smoliński
7. registrator „ „ Sobiecki
8. 2 funkcjonariuszy, 4 siły pomocnicze i 1 uczeń.

B. Urzędnicy Powiatowej Kasy Komunalnej i Oszczędności.

1. Rendant Grabowski
2. kontroler Brozowski
3. asystent Brandt
4. 2 siły pomocnicze i 1 uczeń

Z dniem 15. VIII. 25 r. zwolniony został z służby powiatowej na własne życzenie asystent kasowy Konrad Brandt, który objął posadę przeciwksiążkowego Powiatowej Kasy Komunalnej i Oszczędności w Sępólnie. Posadę tą powierzono dnia 1. X. 25 r. asystentowi kasowemu Bronisławowi Prusakowi z Chełmna.

C. Wdowy i sieroty.

Wdowa po sekretarzu Wydz. Powiatowego Marksie
wdowa po kontrolerze Schaffmanie
wdowa po drogomistrzu Krykancie

D. Rozkład Pracy.

Nr. bież.	Nazwisko	Opracowują
1	Talaška naczelný sekretarz	Nadzór nad biurowością, sprawy personalne, sprawy posiadzeń Wydziału i Sejmiku Pow., Administracja majątku i domu powiatowego, sprawy przewłaszczeniowe, Koncesja na wyszynk, zestawienie budżetu powiatowego i sporządzanie sprawozdania administracyjnego. Redakcja Orędownika Powiatowego. Lustracja wójtostw, sołectw i urzędów stanu cywilnego.
2	Bachorski sekretarz	Podatek od przyrostu wartości względnie umów, szpital powiatowy, akuszerki, sprawy ogniowe i polowania i sędziowie rozjemcy.
3	Karczewski sekretarz	Podatki powiatowe za wyjątkiem podatków wymienionych pod nr. 2.
4	Ronowski asystent	Administracja wójtostw i sołectw, oraz ogólne sprawy gminne.

Nr. bież.	Nazwisko	Opracowują
5	Langowski asystent	Sekcja Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie, koncesje budowlane, ubezpieczenie bydła rogatego i zwierząt kopytkowych, składki na rzecz Pomorskiej Izby Rolniczej i szczepienie ospy.
6	Smoliński asystent	Sprawy ubogich, urzędy stanu cywilnego, zasiłki wojskowe i dla rodzin rezerwistów, sprawy mieszkaniowe, Rady sierot, licencjonowanie stadników, sprawy głuchoniemych, umysłowo-chorych, epileptyków i ociemniałych, opieka społeczna, składki dobroczynne, przymusowe ściąganie składek dla Powiatowej Kasy Chorych, Sprawy Meljoracyjne.
7	Sobiecki asystent	Prowadzenie registratury.

VI. Administracja Powiatowej Kasy Oszczędności.

Zarząd Powiatowej Kasy Oszczędności składa się z Starosty i 2 przez Sejmik Powiatowy wybranych członków oraz dwóch zastępców.

Członkowie:

Ks. Kamiński — Szczuka
Powalowski — Dzierzno

Zastępcy:

Adamczewski — Brodnica
Narzymski Tad. — Jabłonowo

Sprawozdanie Powiatowej Kasy Oszczędności za rok 1924.

Stan wkładów w końcu roku 1923 wynosił	805,39 zł.
Dochód w sprawozdawczym roku obrachunkowym	
a) przez dopisanie nowych wkładek	62.669,37 zł.
b) przez dopisanie odsetek	1.003,58 zł.
	<u>63.672,95 zł.</u>
Rozchód w sprawozdawczym roku obrachunkowym	29.889,88 zł.
Stan wkładów w końcu roku 1924	34.588,46 zł.
Stan wkładów w końcu roku 1923	805,39 zł.
Powiększone w roku 1924 o	33.783,07 zł.
Wkłady w sumie 34.588,46 zł. zapisano na 87 książeczkach oszczędnościowych	
i to z dziennym wypowiedzeniem	
68 książeczek na	20.400.— zł.
z miesięcznym wypowiedzeniem 15 książeczek na	9.350.— zł.
z trzy miesięcznym wypowiedzeniem 4 książeczki na	4.838,46 zł.
razem książeczek 87	<u>razem: 34.588,46 zł.</u>

Książeczek oszczędnościowych w roku 1924

- a) nowo wystawiono 90
b) zwrócono 3

w roku 1924 ilość książeczek pomnożyła się o 87.

Fundusz waloryzacyjny na wkłady oszczędnościowe przedwojenne 3440
książeczek na sumę 338.182:62 zł.
Stan wkładów wraz z funduszem waloryzacyjnym w sumie 372.771.08 zł.
uloковано celem procentowania

a) w pożyczkach hipotecznych, z których przypada
na pożyczki miejskie . . . 141.019.66 zł.
na pożyczki wiejskie . . . 149.833.64 zł. 290.853.30 zł.
b) w pożyczkach dla gmin i korporacji 40.372.18 zł.
c) w pożyczkach na weksel 23.968.18 zł.
d) w papierach wartościowych na okaziciela 10.836.36 zł.
e) w bankach 4.251.95 zł.
Pobrane procenta wynoszą 27.038.16 zł.
Pozostałe procenta wynoszą 89.33 zł.
Procent ogółem 27.127.49 zł.
Wyplacone i dopisane procenta do wkładów i czasowych lokacji wynoszą 5.630.46 zł.

Bilans.

Aktywa		Pasywa	
Hipoteki bez amortyzacji } 290.853.30 zł.		Wkłady oszczędn.	31.588.46 zł.
Hipoteki z amortyzacją } 23.968.18 zł.		Dopisane odsetki	— zł.
Pożyczka za poręczeniem } 23.968.18 zł.		Pozostałość na rach. b.	1.713.29 zł.
Pożyczka na zastaw i weksel } 40.372.18 zł.		Konto waloryzac.	338.182.62 zł.
Pożyczka dla gmin i korporacji 40.372.18 zł.		Czysty zysk	18.077.34 zł.
Papiery wartościowe na okaz. 10.836.36 zł.		Zaciągnięte pożyczki	3.000.— zł.
Wierzytelność bankowa 4.251.95 zł.		Depozyta	1.027.85 zł.
Reszty procentowe 89.33 zł.			
Zaliczki zwrotne 24.893.24 zł.			
Stan w gotówce 1.325.02 zł.			
<u>suma złotych 396.589.56 zł.</u>		<u>razem zł. 396.589.56 zł.</u>	

Rachunek zysków i strat.

Zyski		Straty	
Procenta 27.127.49 zł.		Koszta administr. 3.419.69 zł.	
Inne szczególne wpływy —		Inne szczególne wydatki 5.630.46 zł.	
		Czysty zysk 18.077.34 zł.	
<u>razem 27.127.49 zł.</u>		<u>razem 27.127.49 zł.</u>	

Rachunek z funduszu rezerwowego za rok 1924.

Fundusz rezerwowy wynosił w roku 1923 12.15 zł.
Powiększył się w roku obrachunkowym wskutek przekazania do funduszu rezerwowego kwoty 276.06 zł.
Stan funduszu rezerwowego w końcu roku wynosi 288.21 zł.
Rachunek roczny Powiatowej Kasy Oszczędności za rok 1924 stwierdzał rewizor Komunalnego Związku Kredytowego.

B. Sprawozdanie Powiatowej Kasy Oszczędności za rok 1925.

Stan wkładów w końcu roku 1924 wynosił	34.588.46 zł.
Dochód w bieżącym roku obrachunkowym	
a) przez dopisanie nowych wkładek	165.057.53 zł.
b) przez dopisanie odsetek	2.551.42 zł.
	<u>167.608.95 zł.</u>
	202.197.41 zł.
Rozchód w bieżącym roku obrachunkowym	149.155.97 zł.
Stan wkładów w końcu roku 1925	53.041.44 zł.
Stan wkładów w końcu roku 1924	34.588.46 zł.
Powiększone w roku 1925 o	18.452.98 zł.
Wkłady w sumie 53.041.44 zł zapisano na 125 książeczkach oszczędnościowych i to z dziennym wypowiedzeniem 95 książeczek na	37.450.— zł.
z miesięcznym wypowiedzeniem 24 książeczek na	10.438.45 zł.
z trzymiesięcz. wypowiedzeniem 6 książeczek na	5.152.99 zł.
	<u>53.041.44 zł.</u>
razem książeczek 125	razem
Książeczek oszczędnościowych w roku 1925	
a) nowo wystawiono	67
b) zwrócono	29
w roku 1925 ilość książeczek pomnożyło się o 38.	
Stan wkładów w sumie 53.041.44 zł. oraz suma konta waloryzacyjnego stare wkłady w wysokości 346.875.07 zł. ulokowano celem oprocentowania	
a) w pożyczkach hipotecznych, z których przypada	
na pożyczki miejskie	134.131.53 zł.
na pożyczki wiejskie	146.747.39 zł.
b) w pożyczkach dla gmin i korporacji	39.559.49 zł.
c) w pożyczkach na weksel	51.322.85 zł.
d) w papierach wartościowych na okaziciela	11.476.36 zł.
e) w bankach	3.311.14 zł.
Pobrane procenta wynoszą	42.557.04 zł.
Pozostałe procenta wynoszą	9.917.10 zł.
	<u>52.474.14 zł.</u>
Procent ogółem	52.474.14 zł.
Wyplacone i dopisane procenta do wkładów i czasowych lokacji wynoszą	21.984.39 zł.

Bilans.

Aktywa		Pasywa	
Hipoteki bez amortyzac. }	280.878.92 zł.	Wkłady oszczędn	53.041.44 zł.
Hipoteki z amortyzac. }		Dopisane odsetki	— zł.
Pożyczka za poręczeniem)		Pozostałość na rach. bież.	10.119,09 zł.
Pożyczka na zastaw i)	51.322.85 zł.	Fundusz gwaranc. Związkowi	19.012,42 zł.
weksel		Fundusz waloryzac.	346.299,02 zł.
Pożyczka dla gmin i korporacji	39.559.49 zł.	Czysty zysk.	24.450,50 zł.
Papiery wartośc. na okaziciela	11.476,36 zł.	Rachunki w bankach	28.446,96 zł.
Wierzytelność bankowa	3.311.14 zł.	Redyskont weksli	4.500,— zł.
Reszty procentowe	9.917.10 zł.	Rachunki przejściowe	5.078.95 zł.
Zaliczki zwrotne	215.49 zł.	Zaciągnięte pożyczki	6.000,— zł.
Fundusz gwarancyjny Związku	326.82 zł.		
Stan w gotówce	9.901.05 zł.		
Rachunki bieżące (dłużnicy)	90.039.16 zł.		
	<u>496.948.38 zł.</u>		
suma złotych:	496.948.38 zł.	sumy złotych	496.948,38 zł.

Rachunek zysków i strat.

Zyski		Straty	
Procenta	52.384,81 zł.	Koszta administracyjne	6.039,25 zł.
Inne szczególne wpływy	89,33 zł.	Inne szczególne wydatki	21.984,39 zł.
	<hr/>	Czysty zysk	24.450,50 zł.
	razem 52.474,14 zł.		<hr/>
			razem 52.474,14 zł.

Rachunek z funduszu rezerwowego za rok 1925.

Fundusz rezerwowy wynosił w roku zeszłym	288,21 zł.
Powiększył się w roku obrachunkowym wskutek przekazania do funduszu rezerwowego kwoty	18.724,21 zł.
	<hr/>
Stan funduszu rezerwowego wynosi:	19.012,42 zł.

Rachunek roczny Powiatowej Kasy Oszczędności za rok 1925 rewidował rewizor Komunalnego Związku Kredytowego.

VII. Sprawozdanie Powiatowej Kasy Komunalnej.

A. za rok 1924.

Rachunek Pow. Kasy Komunalnej zamknięto:

w budżecie zwyczajnym	
w dochodach	489.956,10 zł.
w rozchodach	403.146,48 zł.
pozostałość	<hr/> 86.809,62 zł.
w budżecie nadzwyczajnym	
w dochodach	148.175,75 zł.
w rozchodach	131.075,20 zł.
pozostałość	<hr/> 17.100,55 zł.

B. za rok 1925.

w budżecie zwyczajnym	
w dochodach	703.622,37 zł.
w rozchodach	700.507,33 zł.
pozostałość	<hr/> 3.115,04 zł.
w budżecie nadzwyczajnym	
w dochodach	166.761,75 zł.
w rozchodach	141.154,39 zł.
pozostałość	<hr/> 25.607,36 zł.

Zamknięcia roczne Pow. Kasy Komunalnej rewidował rewizor Komunalnego Związku Kredytowego.

Zestawienie Majątku Powiatowego.

1) Wartość gmachu Starostwa wraz z budynkiem w podwórzu dla szofera i ogrodem	191.275,— zł.
2) Wartość inwentarza i mobiljaru Wydziału Powiatowego	32.375,— zł.
3) Wartość szpitala powiatowego wraz z budynkami gospodarczymi i ogrodem	214.575,— zł.
4) Wartość inwentarza i mobiljaru Szpitala powiatowego	50.000,— zł.
5) " " szós	25.000,— zł.
6) " " parku powiatowego	2.000,— zł.
7) Wartość samochodu powiatowego	13.000,— zł.
8) Fundusz rezerwowy Powiatowej Kasy Oszczędności	19.012,42 zł.
9) 900 ctr. żyta spornego u Głowackiego w Lidzbarku	13.500,— zł.
10) Most kolejowy zwirowni Długimost	12.500,— zł.
11) Barak w Zwirowni Długimost	2.500,— zł.
	<hr/>
	razem: 575.737,42 zł.

Zestawienie długów powiatowych.

L. b.	Bank w którym przedwojenne długoterminowe pożyczki niemieckie zostały zaciągnięte	Miejscowości	Zaciągnięty dług wynosił		Obecny zwaloryzowany i przejęty dług przez Komun. Bank Kredyt. Poznań wynosi	
			mkn.	f.	zł.	gr.
1.	Schlesische Boden-Kredit Aktienbank	Wrocław	230.000	—	24.261	55
2.	Preussische Pfandbrief Bank	Berlin	200.000	—	22.112	40
3.	Westpreussische Provinzialhilfskasse	Gdańsk	193.000	—	25.657	—
4.	Preussische Hipoteken Aktien-Bank	Berlin	150.000	—	20.347	40
5.	Preussische Pfandbrief-Bank	Berlin	400.000	—	54.657	35
6.	Preussische Central Credit Aktien Bank	Berlin	200.000	—	19.327	—
7.	Westpreussische Provinzialhilfskasse	Gdańsk	90.000	—	12.734	70
			1.463.000	—	179.097	40

VIII. Sprawozdanie Powiatowego Zarządu Drogowego.

A. Zarząd dróg powiatowych.

1. Budowniczy powiatowy inż. Zalewski
2. budowniczy powiatowy inż. Jensen od 9. 4. 24 r.
3. technik bud. Balcerowicz
4. starszy drogomistrz Degner w Lembargu
5. drogomistrz Starogarski w Płachotach
6. „ Kalinowski w Grążawach
7. „ Jaworski w Jabłonowie
8. „ Zołnowski w Radoszkach
9. „ Kwiatkowski w Brodnicy
10. „ Komorowski w Brodnicy
11. „ Rożyński w Lidzbarku
12. „ 71 droźników.

Powiatowym Zarządem Drogowym kierował od roku 1920 do 17. stycznia 1924. inżynier powiatowy p. Jan Zalewski, który z dniem 18 I. 24 r. na podstawie uchwały Wydziału Powiatowego zawieszony został w czynnościach służbowych wskutek dopuszczenia się niedokładności w urzędowaniu i nieracjonalnej gospodarki, połączonej ze szkodą dla powiatu, stwierdzonej przez Komisję Drogową i Wydział Powiatowy. Na wniosek p. Zalewskiego wniesiono przeciwko niemu doniesienie karne do Prokuratury, które w roku 1925 zostało ukończone z wynikiem uznającym p. Zalewskiego niewinnym jakiegokolwiek wykroczenia. Równocześnie z wniesieniem doniesienia karnego do Prokuratury wniesiono przeciwko p. Zalewskiemu akt oskarżenia do Trybunału Dyscyplinarnego w Poznaniu. Postępowanie dyscyplinarne do końca lat sprawozdawczych nie zostało ukończone.

Czynności inż. pow. w zastępstwie pełnił od dnia 9. IV. 24 r. inż. dypl. p. Artur Jensen z Grudziądza, który pobierał płacę VII kategorii i nakład służbowy. Pan Zalewski w czasie trwania zawieszenia go w czynnościach służbowych pobierał 1/2 przysługującej mu pensji.

B. Szosy.

Powiat posiada 294.68 klm. dróg bitych, które dzielą się na drogi państwowe, wojewódzkie i powiatowe.

Drogi Państwowe ogółem 54.08 klm.

Bartniczka Działdowska granica na przestrzeni od Wlewska do działdowskiej granicy.

Wleusk—Boleszyn na przestrzeni od Wlewska do lubawskiej granicy.

Wrocki—Wąbrzeska granica na przestrzeni od Wrock do Wąbrzeskiej granicy.

Szabda—Karczewo na przestrzeni od Szabdy do Karczewa.

Brodnica—Mieszewy na przestrzeni od Brodnicy do Szabdy.

Brodnica—Lubawska granica na przestrzeni od Brodnicy do Lubawskiej granicy.

Szabda—Karczewo na przestrzeni dojazd kolejowy dworzec Wrocki.

Drogi Wojewódzkie ogółem 50,586 klm.

Brodnica—Bartniczka na przestrzeni od Brodnicy do Bartniczki.

Bartniczka—Działdowska granica na przestrzeni od Bartniczki do Wlewska.

Brodnica—Niskie Brodno na przestrzeni od Brodnicy do Niskiego Brodna.

Brodnica—Ciche na przestrzeni od Niskiego Brodna do Cichego.

Jabłonowo—Rywałd na przestrzeni od Jabłonowa do Małego Rywałdu.

Drogi Powiatowe ogółem 194 klm.

Pląchoty—Wąbrzeska granica na całej przestrzeni.

Nieżywieć—Kawki „ „ „

Pasieki—Pusta Dąbrówka „ „ „

Pląchoty—Dąbrówka „ „ „

Ciełeta—Komorowo „ „ „

Bartniczka—Górzno „ „ „

Górzno—Wapionka „ „ „

Górzno—Karw „ „ „

Lidzbark—Lubawska granica „ „ „

Lidzbark—Nowy Zieluń „ „ „

Lidzbark—Wąpiersk „ „ „

Leżno—Gutowo „ „ „

Gutowo—Bryńsk „ „ „

Słup—Augustowo „ „ „

Srodnicza—Szymkowo „ „ „

Jajkowo—Pokrzydowo „ „ „

Brodnica—Mieszewy na przestrzeni Szabda—Mieszewy

Wichulec—Najmowo na całej przestrzeni

Najmowo—Zbiczno „ „ „

Drużyny—Zgniłobłoty „ „ „

Mieszewy—Dąbrówka „ „ „

Kruszyny—Brudzawy „ „ „

Jabłonowo—Lembarg „ „ „

Jabłonowo—Budziszewo „ „ „

Mieszewy—Grudziądz granica na całej przestrzeni

Jabłonowo—Nowy Młyn „ „ „

Mieszewy—Konojady na całej przestrzeni

Konojady—Las „ „ „

Jabłonowo—Zbiczno Nadleśn. „ „ „

Wymienione szosy podzielone są na 8 okręgów pomiędzy poniżej wymienionych drogomistrzów, których zadaniem jest dozorowanie szós.

1) Drogomistrz Degner z siedzibą w Lembargu przydzielone ma szosy Najmowo—Mieszewy, Mieszewy—Dąbrówka, Kruszyny—Brudzawy, Jabłonowo—Lembarg, Mieszewy—Konojady, Konojady—las.

2) Drogomistrz Starogarski z siedzibą w Płachotach przydzielone ma szosy: Szabda—Karczewo, Płachoty—Wąbrzeska gr., Kawki—Nieżywieć, Pasieki—Pusta Dąbrówka, Płachoty—Dąbrówka.

3) Drogomistrz Kalinowski z siedzibą w Bartniczce przydzielone ma szosy: Brodnica—Bartniczka—Wlewk, Cielęta—Komorowo, Bartniczka—Górzno—Karw, Górzno—Nowy Świat, Górzno—Wapionka, Gutowo—Bryńsk.

4) Drogomistrz Jaworski z siedzibą w Jabłonowie przydzielone ma szosy: Jabłonowo—Budziszewo, Jabłonowo—Nowy Młyn, Jabłonowo—Górale, Jabłonowo—Mały Rywałd, Jabłonowo—Grudziądzka granica.

5) Drogomistrz Zołnowski z siedzibą w Radoszkach przydzielone ma szosy: Słup—Augustowo, Wlewk—Boleszyn, Gutowo—Leżno.

6) Drogomistrz Kwiatkowski z siedzibą w Brodnicy przydzielone ma szosy: Brodnica—Lubawska granica, Brodnica—Pisiak, Brodnica—Sobieszerno—Dzierżno, Jajkowo—Pokrzydowo.

7) Drogomistrz Komorowski z siedzibą w Brodnicy przydzielone ma szosy: Brodnica—Najmowo, Brodnica—Niskie Brodno—Ciche, Wichulec—Najmowo—Zbiczno, Drużyny—Zgniłobłoty.

8) Drogomistrz Rożyński z siedzibą w Lidzbarku przydzielone ma szosy: Wlewk—Działdowska granica, Lidzbark—Lubawska gr., Lidzbark—Nowy Zieluń, Lidzbark—Wąpiersk.

Z dniem 1. listopada 1924 r. wystąpił z służby powiatowej drogomistrz Kalinowski. Czynności przez niego wykonywane (okręg 3) do końca tegoż roku sprawowali zastępczo drogomistrzowie Zołnowski i Kwiatkowski.

Okręg nr. 3. dotychczas dozorowany przez dozorcę Kalinowskiego, został podzielony pomiędzy drogomistrzów Zołnowskiego i Kwiatkowskiego.

Drogomistrzowi Zołnowskiemu przydzielono szosy: Brodnica—Wlewk, Bartniczka—Górzno.

Okręg nr. 7. drogomistrzowi Kwiatkowskiemu przydzielono szosy: Cielęta—Komorowo.

Z dniem 1. listopada 1925 r. został z służby powiatowej zwolniony drogomistrz Komorowski. Czynności służbowe przez wymienionego wykonywane do końca roku sprawodawczego przejął drogomistrz Kwiatkowski.

Na utrzymanie powyżej wymienionych szós wstawiono do budżetu na rok 1924 r. zł. 94.313,00 a wydano rzeczywiście zł. 106.490,70.

Przekroczenie etatu o zł. 12.177,70 spowodowało ciągle wzmaganie się cen za robociznę i materiały budowlane.

Z powyżej wymienionej kwoty (zł. 106.490,70) wydano:

Na utrzymanie 71 drożników	zł.	34.992,17
na zakup 3.833 m ³ kamieni	zł.	39.927,00
na zakup 2.730 m ³ żwiru	zł.	12.247,91
na tłuczenie 52 m ³ kamieni na szaber	zł.	178,16
za wykonanie 2,1 klm. nowych powłok na szosach	zł.	2.216,55
do przeniesienia	zł.	89.561,79

	z przeniesienia	zł.	89.561,79
na zakup narzędzi dla droźników	.	zł.	1.603,54
czyszczenie rowów i obcinanie bankietów	.	zł.	10.509,24
różne wydatki	.	zł.	4.816,13
	razem	zł.	106.490,70

Na wykonanie prac przy nowobudujących się szosach i na wydatki nadzwyczajne uchwalono w budżecie nadzwyczajnym na rok 1924 zł. 90.526,00. Wobec tego, że pomimo usilnych starań Wydziałowi Powiatowemu nie udało się uzyskać pożyczki nie można było w roku 1924 podjąć się budowy nowych dróg bitych.

W roku 1925 wstawiono do budżetu zwyczajnego na utrzymanie powyżej wymienionych szós zł. 372.287,70 a wydano zł. 304.434,76.

Z powyżej wymienionej kwoty (zł. 304.434,76) wydano:

Na utrzymanie 71 robotników (droźników)	.	zł.	54.183,40
na zakup 8.311 m ³ kamieni	.	zł.	79.724,86
na zakup 9.219 m ³ żwiru	.	zł.	53.715,25
na tłuczenie 9.288 m ³ kamieni na szaber	.	zł.	46.846,60
za wykonanie 27.282 klm. nowej powłoki	.	zł.	38.804,39
za remont mostów i przepustów	.	zł.	8.065,—
na przełożenie bruku	.	zł.	6.593,13
na zakup narzędzi dla droźników	.	zł.	2.534,15
na czyszczenie rowów i obcinanie bankietów, naprawienie dróg letnich i t. p. prac	.	zł.	11.132,28
różne wydatki	.	zł.	2.835,70
	razem	zł.	304.434,76

Na wykonanie prac przy nowobudujących się szosach i na wydatki nadzwyczajne wstawiono do budżetu na rok 1925 kwotę 80 500 zł. Jak w roku 1924 tak i w roku 1925 Wydział Powiatowy mimo usilnych starań nie uzyskał na ten cel pożyczki, wobec czego odstąpiono od wykonania projektowanej budowy nowych dróg bitych.

W powyżej wymienionych wydatkach partycypowało Państwo jak następuje:

W roku 1924 otrzymano:

a) dotacji państwowej na drogi państwowe	.	zł.	35.614,25
b) " " " " wojewódzkie	.	zł.	17.296,96
c) " " " " powiatowe	.	zł.	30.360,72
	razem	zł.	83.271,93

W roku 1925 otrzymano:

a) dotacji państwowej na drogi państwowe	.	zł.	53.000,—
b) " " " " wojewódzkie	.	zł.	25.370,80
c) " " " " powiatowe	.	zł.	29.400,—
	razem	zł.	107.770,80

Sprzedż owocu z drzew szosowych, trawy, czynsz najmu za wóz mieszkalny i t. p. drobne dochody przyniosły w roku 1924 zł. 2.894,62, w roku 1925 zł. 2.036,07.

C. Przedsiębiorstwo powiatowe.

Zwirownia w Długimmoście.

W roku 1923 uruchomiono zwirownię powiatową w Długimmoście, którą

powiat od Dyrekcji Lasów Państwowych nabył drogą dzierżawy. Powyższa transakcja w pierwszym rządzie miała na celu danie zatrudnienia robotnikom, by w ten sposób choćby tylko częściowo zmiejszyć liczbę bezrobotnych w powiecie. W zwirowni zatrudniano stale około 25 do 35 robotników. Ponieważ przedsiębiorstwo nie opłacało się, oddano zwirownię w roku 1924 firmie Beton w Chelmnie, która za pomocą czerpaka eksploatowała żwir z ramienia powiatu. Z dniem 1. X. 25. Wydział Powiatowy zlikwidował eksploatację żwiru z powodu wypowiedzenia dalszej dzierżawy ze strony właściciela - Dyrekcji Lasów Państwowych.

IX. Spółki wodne.

Spółek meljoracyjnych, będących pod kontrolą rządu jest w powiecie 24 a mianowicie:

- 1) Spółka meljoracyjna Nieżywieć
- 2) „ „ Górale
- 3) „ „ Miałka - Janówko
- 4) „ „ Nowydwór przy Brodnicy
- 5) „ „ Gorzechówko - Kamień
- 6) „ „ Kruszyny
- 7) „ „ Frydrychowo
- 8) „ „ Lembarg
- 9) „ „ Lembarg - Bukowiec południe
- 10) „ „ Branica
- 11) „ „ Rypinica
- 12) „ „ Lutryna
- 13) „ „ Brudawska struga
- 14) „ „ Mała struga
- 15) „ „ Płowęzek
- 16) „ „ Sumowo
- 17) „ „ Sumówko
- 18) „ „ Wądzyn
- 19) „ „ Kruszyn Rumunki
- 20) „ „ Pasieki
- 21) „ „ Niewierz
- 22) „ „ Drużyny—Grzybno
- 23) „ „ Komorowo.

Wszystkie spółki rozwijają się pomyślnie i znajdują się w stanie dobrym. Spółka wodna Branica wykonuje własnym kosztem większy remont a mianowicie czyszczenie kanału za pomocą czerpaka.

X. Urzędy.

A. Wójtostwa.

Nr. b.	Obwód wójtowski	Wójt	Zastępca
1	Wrocki	Jan Wilamowski	Teodor Zakrzewski
2	Nieżywieć	Wład. Zakrzewski	Bronisław Jaranowski
3	Lembarg	Michał Rynkowski	Feliks Gołębiowski
4	Bukowiec	Jan Lipiński	—
5	Konojady	Feliks Olszewski	Roman Talaśka
6	Gorzehówko	Jan Lipiński	—
7	Nowawieś	Zygmunt Roman	—
8	Zbiczno	Aleks. Jankowski	—
9	Sumowo	Landowski	—
10	Małki	Jan Stachowski	—
11	Brodnica wieś	Stanisław Wawrowski	Jan Łęgowski
12	Karbowo	Jan Kernstein	Jan Milewski
13	Pokrzydowo	Feliks Dziegielewski	Marceli Ceraficki
14	Gorczenica	Michał Robiński	Ag. Neumann
15	Jastrzębie	Kaz. Powalowski	Józef Sowiński
16	Michałowo	Józef Wiśniewski	Aleks. Maciejewski
17	Augustowo	Bronisław Szulwic	—
18	Boleszyn	Juljan Meńczyński	Edmund Truszczyński
19	Wlewk	Stefan Różycki	Jakób Nagórski
20	Gutowo	Stefan Piński	Dyonizy Malinowski
21	Ruda	Ksawery Haszkiewicz	Konstanty Sosnowski
22	Bobrowo	Eugenjusz Zumbach	—
23	Grzybno	Franciszek Kalinowski	—
24	Kol. Bryńsk	Bronisł. Brzoskiewicz	—
25	Lidzbark Nadl.	Ignacy Czajkowski	—
26	Jeleń	Jankowski	Kaz. Życki
27	Ciborz	Ignacy Mieczkowski	Edmund Bałachowski
28	Sadlinek	Władysław Barański	Juljan Lukrawski

B. Urzędy Stanu Cywilnego.

Nr. b.	Obwód urzędu st. cyw.	Urzędnik Stanu Cywilnego	I. Zastępca	II. Zastępca
1	Jabłonowo	Barański Władysław	Lukrawski	—
2	Michałowo	Oźga—Michałowo	Małachowski—Micha- łowo	Falkowski—Michałowo
3	Zbiczno	Jankowski—Zbiczno	Cichocki—Zbiczno	Mączkowski—Zbiczno
4	Bobrowo	Kaszubowski—Bobr.	Heldt—Zgniłobłoty	Grzywacz—Bobrowo
5	Mszano wieś	Barański Jan, Mszano	Barański, Henryk — Mszano	Wawrowski—Mszano
6	Gutowo	Łuczkowski, Radoszki	Piński—Miesiączkowo	Gorzyński — Radoszki
7	Karbowo	Talaśka—Żmijewo	Truszczyński Karbowo	Bloch—Żmijewo
8	Augustowo	Szulwic—Pol. Brzozie	—	—

Nr. b.	Obwód urzędu st. cyw.	Urzędnik Stanu Cywilnego	I. Zastępca	II. Zastępca
9	Gorczenica	Wiśniewski—Szcuka	Kruth—Szcuka	Górny—Szcuka
10	Wrocki	Kukawka—Wrocki	Słomczewski--Wrocki	Baczewski—Wrocki
11	Małki	Rink—Małki	Stachowski-Wymokłe	Nowak—Tylice
12	Ruda	Golubski—Górzno	—	—
13	Jastrzębie	Beuth—Gortatowo	Powałowski-Dzierzno	—
14	Nieżywieć	Beyer—Nieżywieć	Los—Nieżywieć	Makowski--Nieżywieć
15	Ciborz	Mieczkowski—Ciborz	Balachowski—Ciborz	Strużyński—Ciborz
16	Wlewsk	Nagórski—Wlewsk	Derkowski—Wlewsk	Klimek—Wlewsk
17	Gorzehówko	Barański—Sadlinek	Malicki—Piecewo	Cieszyński,Jabłonowo
18	Konojady	Urbański—Konojady	Olszewski—Górale	Jaranowski-Konojady
19	Boleszyn	Krebs—Boleszyn	Męczyński, M. Leżno	Laskowski—Zembrze
20	Nowawieś	Berk—Płowęż	Tychnowski—Płowęż	Galka—Płowęż
21	Lembarg	Reszka—Kruszyn	Rynkowski—Kruszyn	Szmiechowski—Kruszyn
22	Pokrzydowo	Ceraficki, Pokrzydowo	—	Korzewski - Pokrzydowo
23	Sumowo	Landowski—Sumowo	Dankowski, Szl. Sosno	Bielicki—Sumowo
24	Kol. Bryńsk	Pronobis, Nowy Zieluń	Stębarski—Bryńsk	Gajtkowski—Bryńsk
25	Jeleń	Gadomski—Wąpiersk	Jankowski-- Wąpiersk	Zdrojewski--Wąpiersk
26	Grzybno	Marszał—Grzybno	—	—
27	Lidzbark	Rochon — burmistrz, Lidzbark	Dziewierzyński— Lidzbark	—
28	Górzno	Kalinowski, burmistrz Górzno	Golubski—Górzno	—
29	Brodnica m.	Jerzykiewicz—burm.	KruszczyńskiBrodnica	—
30	Bukowiec	Lipiński—Jabłonowo	Barański—Jabłonowo	Witkowski-- Bukowiec

C. Sądy Rozjemcze.

Nr. b.	Obwód Rozjemczy	Imię, nazwisko i miejsce zam. sędziego rozjemczego	Imię, nazwisko i miejsce zam. zastępcy sędziego
1	Wrocki	Wilamowski—Płachoty	Kukawka—Wrocki
2	Nieżywieć	Józef Makowski—Nieżywieć	Józef Linda—Nieżywieć
3	Lembarg	Leśnikowski—Lembarg	Lula—Lembarg
4	Bukowiec	Jan Lipiński—Sadlinek	—
5	Gorzehówko	Malicki—Piecewo	Lipiński—Sadlinek
6	Konojady	—	—
7	Nowawieś	Hubert Galka—Płowężek	Tychnowski—Płowęż
8	Wądzyn	Malinowski—Zgnitobłoty	Maciejewski—Zgnitobłoty
9	Zbiczno	A. Jankowski nauczyc.—Zbiczno	Cichocki—Zbiczno
10	Karbowo	Kernstein, nauczyciel—Karbowo	Biegajski—Karbowo
11	Małki	Wilmański—Kawki	Rink—Małki
12	Pokrzydowo	Bucholz, nauczyc.—Pokrzydowo	Cerafickiorganista—Pokrzydowo
13	Gorczenica	Wiśniewski—Szcuka	Kruth—Szcuka
14	Jastrzębie	Wikt. Dahlke, naucz.—Jastrzębie	Walenty Skonieczka—Jastrzębie
15	Michałowo	Rehbron—Grażawy	Witulski—Łaszewo
16	Augustowo	Szulwic, nauczyciel—P. Brzozie	Jaworski—Augustowo
17	Boleszyn	Jan Grajewski, gosp.—Słup	Józef Karbowski—W. Leżno

Nr. b.	Obwód Rozjemczy	Imię, nazwisko i miejsce zam. sędziego rozjemczego	Imię, nazwisko i miejsce zam. zastępcy sędziego
18	Gutowo	M. Łuczkowski naucz.—Radoszki	Dyonizy Malinowski—Samin
19	Ruda	Sosnowski—Fiałki	Ziołka—Ruda
20	Bryńsk	Pronobis, nauczyciel—Zieluń	Ruciński—Zieluń
21	Jamielnik	Czajkowski—Belk	—
22	Jeleń	—	Kordalski Franc.—Jeleń
23	Jabłonowo	Wł. Barański, sołtys—Jabłonowo	Kikelhayn—Jabłonowo
24	Górzno m.	A. Golubski, Górzno	Antoni Szarzyński—Górzno

W latach sprawodawczych zaszły następujące zmiany:

A. Wójtowie.

Wójt na obwód Małki Pan Strehl złożył dnia 25. III. 24 r. z powodu wyprowadzenia się z obwodu wójtowskiego — urząd wójta w ręce zastępcy Pana Stachowskiego; wójtem na obwód Bobrowo w roku 1924 mianowany został Pan Zumbach z Bobrowa, który dnia 11. VI. 24 r. urząd ten przejął od zastępcy Pana Krzyżykowskiego. Dnia 11. VI. 25 r. odebrano urząd wójtowski dotychczasowemu wójtowi obwodu Grzybno p. Kalinowskiemu i poruczono urząd ten zastępczo sąsiedniemu wójtowi p. Zumbachowi. W lipcu 1925 r. wyprowadził się wójt na obwód Zbicžno p. Jankowskiego z obwodu urzędu wójtowskiego wobec czego zdał urząd zastępcy panu Mączkowskiemu z Zbiczna.

B. Urzędy Stanu Cywilnego.

Dnia 1. VIII. 1925 r. przejął urząd stanu cywilnego Zbicžno, zastępca urzędnika Pan Cichocki z Zbiczna, gdyż urzędnik stanu cywilnego wyprowadził się z obwodu. Dnia 12. II. 25 r. przejął urząd stanu cywilnego Brodnica wieś nowomianowany urzędnik stanu cywilnego Pan Marszał z Grzybna, gdyż dotychczasowy urzędnik Pan Barański z Mszana wyprowadził się z obwodu. Urzędnik stanu cywilnego na obwód Karbowo p. Talaśka z Zmijewa — z powodu wyprowadzenia się z obwodu — zdał urząd dnia 1. VII. 25 r. zastępcy urzędnika stanu cywilnego p. Blochowi w Żmijewie.

XI. Szpital powiatowy.

Stanowiska kierownika szpitala powiatowego zajmuje lekarz powiatowy pan radca zdrowia Dr. Karwat z Brodnicy. Administrację szpitala wykonuje Wydział Powiatowy a pielęgnacją chorych i prowadzeniem kuchni oraz gospodarstwa domowego zajmują się siostry służebniczki N. M. P. z domu macierzystego z Pleszew.

W roku 1924 frekwencja była silna. Wykaz chorych zawiera 591 osób, mianowicie 494 leczonych na koszt Kasy chorych 97 na koszt innych instytucji i prywatnych chorych.

Chorzy przebywali w Lecznicy powiatowej ogółem 12.327 dni, za jednego chorego przypada przeciętnie 21 dni leczenia. Zabiegów operacyjnych wykonano 206.

Pobierano od chorych I. kl. z powiatu 5,— zł. z innych pow. 6,— zł.

II. kl. z powiatu 4,— zł. z innych pow. 5,— zł.

III. kl. z powiatu 3,— zł. z innych pow. 4,— zł.

od Pow. kasy chorych 1,50 zł.

za gminno ubogich 0,50 zł.

Za dzieci niżej lat 14 pobierano ogółem $\frac{2}{3}$ stawek. Lekarza, lekarstwo i opatrunki opłaca się osobno.

Ogólne wydatki lecznicy powiatowej wynosiły w roku 1924 35.445,06 zł.
a dochody 35.975,59 zł.

Dochody wskutek ogólnie stosowanej oszczędności dorównały rozchodom. Z powodu trudnego stanu finansowego powiatu w roku 1924 starano się wykonać tylko najkorzystniejszy remont i uzupełnienia. Zremontowano piec kąpielowy, odnowiono salę operacyjną, uzupełniono stan bielizny, pościeli, sprzętów kuchennych i t. p.

Uzupełniono i naprawiono niektóre instrumenty lekarskie i rentgenowskie, zakupiono mały i duży sterylizator oraz stół operacyjny.

Wykaz chorych na rok 1925 zawiera 674 osób, z tej liczby przypada na I kl. 7, na II. kl. 34, a na III kl. 633.

Na koszt Pow. kasy chorych leczono 494 chorych zaś na koszt innych instytucji i osobisty 180 chorych. Chorzy przebywali w Lecznicy ogółem 14.169 dni, na jednego chorego przypada przeciętnie 21 dni leczenia. Zabiegów operacyjnych wykonano 300.

Pobierano od chorych I. kl. z powiatu 8,— zł. dziennie, z innych powiat. 9,— zł.
II. kl. z powiatu 6,— zł. dziennie, z innych powiat. 7,— zł.
III. kl. z powiatu 5,— zł. dziennie, z innych powiat. 5,50 zł.

Od Powiatowej kasy chorych 2,50 zł. za gminno ubogich 1,00 zł. Za dzieci niżej lat 14 pobierano $\frac{2}{3}$ stawek.

Ogólne wydatki Lecznicy powiatowej wynosiły w roku 1925 — zł. 54.824,04. Dochody wskutek ogólnie stosowanej oszczędności dorównały rozchodom.

W roku 1925 wykonano tylko najkonieczniejsze prace malarskie, postawiono 100 mtr. nowego parkanu, przebrukowano chodniki, naprawiono dachy, jak również zakupiono ubranie dla chorych i uzupełniono bieliznę.

XII. Opieka nad osobami, ulokowanymi w Krajowych Zakładach Psychjatrycznych, dla dzieci ociemniałych i głuchoniemych.

Na podstawie § 31 ustawy wykonawczej do ustawy o siedzibie zasiłkowej z 8 III. 71 r. udziela powiat miejscowemu związkowi ubogich w wysokości $\frac{2}{3}$ kosztów utrzymania za każdego chorego z powiatu umieszczonego w Krajowych Zakładach Opieki Społecznej i Psychjatrycznych.

W latach sprawodawczych znajdowało się w Zakładach Kraj. 34 osób i to:

- a) w zakładzie psychjatrycznym w Świeciu 23 osób
- b) „ „ „ „ w Kocborowie 6 osób
- c) „ „ „ „ dla dzieci głuchoniemych w Wejherowie 4 osób

d) w zakładzie dla dzieci ociemniałych w Bydgoszczy 1 osoba.

Tytułem powyżej wymienionej zapomogi Wydział Powiatowy miejscowemu związkowi ubogich udzielił w roku 1924 i 1925 po 10 950,— zł.

XIII. Zapomogi na cele oświatowe, naukowe i popieranie rolnictwa pp.

Tytułem subwencji na cele naukowe, popieranie rolnictwa i t. p. udzielono w roku 1924 — złotych 4.599,25 w roku 1925 — złotych 9.675,24.

W kwocie 9.675,26 zł. za rok 1925 są ujęte 3.000,— zł. subwencji na rzecz Pomorskiej Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

XIV. Powiatowa komisja licencyjna stadników.

Dekretem Pana Wojewody Pomorskiego z dn. 2. IV. 25 r. mianowany został przewodniczącym powiatowej komisji licencyjnej właściciel ziemski pan Dr. Siudowski z Przydatek a zastępcą jego pan Wawrowski właściciel ziemski z Mszana.

XV. Spis nowowybranych członków Sejmiku Powiatowego.

Nr. b.	Imię i nazwisko	miejsce zamieszkania	Nr. b.	Imię i nazwisko	Miejsce zamieszkania
1	Antoni Dąbrowski	Wrocki	21	Wład. Miecznikowski	Wąpiersk
2	Antoni Pancierzyński	Mszano	22	Antoni Łożyński	"
3	Teofil Albrecht	Pasieki	23	Jan Sugajski	Jeleń
4	Fritz Mathoes	Gutowo	24	Jan Flaszynski	Czekanówko
5	Bernard Marasiński	Najmowo	25	Władysław Stefański	Miesiączkowo
6	Zygmunt Karwat	Wichulec	26	Walenty Wysocki	Radoszki
7	Wincenty Grzywacz	Bobrowo	27	Ksawery Lewalski	Boleszyn
8	Jan Ninierza	Grzybno	28	Stefan Piński	Miesiączkowo
9	Antoni Kokoszyński	Sadlinek	29	Bronisław Trędowicz	Szczuka
10	Jan Biernacki	"	30	Jan Witulski	Łaszewo
11	Roman Sarnowski	"	31	Jan Wiśniewski	Michałowo
12	Karol Rohde	"	32	Walenty Dziudziak	Świerczynny
13	Piotr Wojtyra	Brodnica	33	Sylwester Bizan	Brodnica
14	Maks Goertz	Lembarg	34	Marceli Gajtkowski	"
15	Alojzy Zedlewski	Karbowo	35	Jan Słoszewski	"
16	Leon Piotrowski	Mileszewy	36	Miecz. Jerzykiewicz	"
17	Aleksander Murawski	Kuligi	37	Jan Kawecki	Lidzbark
18	Józef Prusak	Janówko	38	Augustyn Kozłowski	"
19	Józef Sławiński	Jajkowo	39	Leon Janicki	Brodnica
20	Józef Waclawski	Szafarnia	40	Antoni Chojnacki	Górzno

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

(—) Wł. Olszewski

Starosta.

W. 2166/57

Biblioteka Główna UMK

300020829488